

INHOUD

1. VOORWOORD	5
Raad van Toezicht	6
2. PRESENTATIES	8
Tentoonstellingen	9
Vaste presentatie	14
Kroniek 2016	15
3. EDUCATIE & PUBLIEKSBEGELEIDING	18
Programma's voor scholen	18
Publieksbegeleiding	20
Outreachproject	22
4. EVENEMENTEN & SAMENWERKING	24
Hemels Rembrandt	25
Verjaardag Rembrandt	26
Amsterdam Dance Event	26
Museumnacht	27
Rembrandthuis Café	27
5. PUBLIEK, MARKETING EN COMMUNICATIE	30
Winkel en webshop	32
Marketing & sales	32
Publieksbereik	33
6. COLLECTIE EN ONDERZOEK	34
Aanwinsten	35
Aankopen	35
Schenken	36
Langdurige bruiklenen	36
Beheer en behoud	37
7. ORGANISATIE	38
Financiën en organisatie	41
8. PARTNERS	42
Vrienden van Museum Het Rembrandthuis	43
Vriendenactiviteiten	44
Bestuur en ledenwerving	45
Vriendenbijdrage en financiën	45
Museale en Amsterdamse partners	46
Fondsen, sponsors en donateurs	47
9. FINANCIËN	48
10. VOORUITBLIK	54
11. BIJLAGEN	56
Nevenfuncties Raad van Toezicht	58

(...) Helemaal in de stemming tippelde ik richting Wallen, om 'De naakte waarheid' te zien in het Rembrandthuis. (..)

Jean-Pierre Geelen,
De Volkskrant, 19 februari 2016

Een kwart miljoen bezoekers waren in 2016 te gast in ons kleine en fijne museum, en dat voor het tweede jaar op een rij. 248.248 om precies te zijn, wat een mooi getal! Zij kwamen niet alleen om zich – zoals Jean-Pierre Geelen – te vergapen aan de languissante naakten van Rembrandt en zijn tijdgenoten, maar vooral om zo dichtbij als maar kan, bij de grote meester zelf te komen, in zijn eigen woonhuis, atelier en bedrijf. Het is deze ervaring die een bezoek aan ons museum elke keer weer zo uniek en waardevol maakt.

De vele bezoekers en positieve pers in 2016 kwamen niet uit de lucht vallen. Een scherpe koers, ingezet door mijn voorganger Michael Huijser, de ruimhartige steun van veel stakeholders en natuurlijk de grote inzet van het hele museumteam hebben onmiskenbaar het jaar bepaald. De inspanningen om meer Nederlanders en Amsterdammers te bereiken hadden meteen resultaat. Vooral dankzij de drie succesvolle tijdelijke tentoonstellingen wisten zij de weg naar het museum te vinden. Daarnaast waren wij meer dan ooit buiten de muren van het huis zichtbaar en actief.

Het jaar begon met *Rembrandts Naakte Waarheid*, met daarin een topstuk uit The Art Institute uit Chicago: 'Zittend vrouwelijk naaktmodel' van Rembrandt, dat dankzij de Turing Foundation naar Amsterdam kon komen. In het kader van het ouderenproject *Rembrandt onder de arm*, waarbij museumdocenten naar verpleeg- en ver-

zorgingshuizen toegaan om workshops te geven, organiseerden wij samen met De Nieuwe Liefde een talkshow onder de titel *De Naakte Waarheid*. Jong en oud schoof aan om naar aanleiding van de tentoonstelling en het ouderenproject te reflecteren over de schoonheid en het verval van het lichaam.

Dat samenwerking tot mooie resultaten leidt werd eens te meer duidelijk in het Rembrandt-LAB, een initiatief van Museum De Lakenhal, Leiden Marketing, Cultuurfonds Leiden en Museum Het Rembrandthuis. Het resultaat van het diepgravende onderzoek van ontwerpers Maarten Kolk en Guus Kusters was niet alleen in het Rembrandthuis te zien, maar ook in het Rembrandt Lokaal Leiden en tijdens de Dutch Design Week in Eindhoven.

Dat we graag buiten de muren van ons geliefde huis treden, was ook te zien in de derde editie van *Hemels Rembrandt*, een telkens weer succesvolle samenwerking met de Rembrandt Tower Boardroom. Met een intieme preview van de tentoonstelling *In de ban van Hercules Segers. Rembrandt en de Modernen*, maakte de top van het bedrijfsleven tijdens sterrendiners kennis met het Rembrandthuis. Heel Nederland was ook in de ban van Hercules Segers, mede dankzij de tentoonstellingen over de kunstenaar die gelijktijdig plaatsvonden in het Rijksmuseum en het Rembrandthuis.

In het Amstel Hotel kunnen hotelgasten tegenwoordig overnachten in de Rembrandt Suite, die wij begin 2016 samen met het vermaarde hotel hebben ingericht. Eén van onze oude etspersen sierde in 2016 de lobby van het hotel. De prettige samenwerking met het hotel wordt voortgezet in 2017. Van een andere orde is de in 2015 gestarte samenwerking met Amsterdam Dance Event. Kunstenaar Heleen Blanken maakte, geïnspireerd op het werk van Segers, een installatie

1. VOORWOORD

op de binnenplaats van het Rembrandthuis en trok daarmee een nieuw publiek. Deze was ook te zien tijdens een drukbezochte museumnacht. Het Rembrandthuis toont dus niet alleen de vele gezichten van Rembrandt zelf, maar bewijst ook volop in het leven van de hedendaagse stad te staan.

In 2016 werd tot onze grote vreugde bekend dat de Gemeente Amsterdam via het Amsterdams Fonds voor Kunst de nieuwe koers van het Rembrandthuis ondersteunt met een fundamentele subsidie voor de periode 2017-2020. Ook (vermogens)fondsen, bedrijven, particulieren en Vrienden van het Rembrandthuis waren ons goed gezind in 2016. Dankzij hen hebben wij mooie tentoonstellingen en projecten weten te realiseren én een schitterende aankoop gedaan: *Een portret van een man met rode muts*, door een anonieme leerling van Rembrandt. Dit pronkstukje is terug in het onlangs in oude staat herstelde leerlingenatelier van Rembrandt, waar het ooit vervaardigd moet zijn. 2016 was ook het jaar dat er meerdere schilderijen van Rembrandt in het museum te zien waren, met als onbetwist hoogtepunt de presentatie, in samenwerking met Museum De Lakenhal en The Leiden Collection, van *De vier zintuigen*, de vroegst bekende schilderijen van de jonge en ambitieuze Rembrandt. Een prachtige afsluiting van een succesvol jaar.

Lidewij de Koekkoek, directeur

Tot slot: dit jaar vond zoals bekend een directeurswisseling plaats. Michael Huijser werd per 1 juli directeur van het Scheepvaartmuseum en ik sloot mijn werk als directeur van Stedelijk Museum Alkmaar na acht jaar af, om hem per 1 oktober 2016 op te volgen. De raad van toezicht, onder leiding van de nieuwe voorzitter Maarten Feilzer, heeft zich samen met het museumteam intensief ingezet om de wisseling van directie zo soepel mogelijk te laten verlopen. Ik dank alle leden van de raad van toezicht hartelijk voor hun inspanning, hun betrokkenheid en hun vertrouwen. Ik trof hier een team van bevlogen medewerkers en vrijwilligers aan, die net als ik de energie en passie hebben om het museum naar een hoger plan te brengen. Voor mij is het een eer om dit prachtige museum te leiden en u allen de komende jaren van harte welkom te heten in ons huis.

Lidewij de Koekkoek
directeur

RAAD VAN TOEZICHT

Museumbezoekers hebben er gelukkig niets van gemerkt, maar 2016 was voor de Raad van Toezicht een zeer enerverend jaar. Het was het eerste jaar waarin de Raad van Toezicht in haar nieuwe samenstelling actief was. Op 1 januari 2016 nam ik de voorzittersrol van Ruud Nederveen over en nam Jan van Adrichem zitting in de raad, waarmee de expertise op museaal en kunsthoudelijk vlak in belangrijke mate is versterkt. De raad heeft nu een gebalanceerde samenstelling, met de kanttekening dat er een vacature is voor een lid met een meer juridische achtergrond. Op 25 mei 2016 heeft de raad Ruud Nederveen met een afscheidsdiner bedankt voor zijn waardevolle bijdrage aan het museum.

In januari 2016 is de raad nauw betrokken geweest bij het opstellen van het kunstenplan 2017-2020, wat de basis vormt voor de subsidieaanvraag bij het Amsterdams Fonds voor de Kunst (AFK). Er is een overtuigend en degelijk plan ingediend en we waren

dan ook verheugd om op 1 augustus 2016 te mogen vernemen dat het AFK de aanvraag nagenoeg geheel honoreerde met enkele opbouwende aandachtspunten. Hiermee is een belangrijke financiële pijler onder de exploitatie voor vier jaar verzekerd.

Eind april 2016 informeerde Michael Huijser de raad dat hij de functie van directeur van het Scheepvaartmuseum had aanvaard. Zowel voor hem als voor de raad kwam dit als een verrassing; Michael was pas laat in het selectieproces benaderd. Na een intensieve periode van interviews en overleg, mochten we op 1 juni tot onze grote voldoening van Lidewij de Koekkoek vernemen dat zij bereid was om Michael op te volgen. De raad heeft gedurende het hele zoekproces nauw contact gehouden met de personeelsvertegenwoordiging (PVT). We zijn erg verheugd met Lidewij als opvolger van Michael omdat zij de afgelopen jaren in het Stedelijk Museum Alkmaar heeft laten zien dat zij een uitstekende directeur is met een grote liefde en interesse voor de 17de eeuw. We hebben op 7 oktober op gepaste wijze afscheid genomen van Michael en hem bedankt voor zijn grote betekenis voor het museum.

In verband met haar verplichtingen in het Stedelijk Museum Alkmaar kon Lidewij pas op 1 oktober 2016 aantreden als directeur, terwijl Michael al per 1 juli aantrad bij het Scheepvaartmuseum. Als raad hebben

Maarten Feilzer, voorzitter Raad van Toezicht

we besloten om geen interim-bestuurder van buiten aan te trekken, maar de dagelijkse leiding in handen te geven van Gérard Elshoff (hoofd Operationele Zaken) en Silvia Pfeiffer (hoofd Financiën en Organisatie) onder regelmatige afstemming met de RvT leden Esther Kwaks en Isaac Kalisvaart. Het museum heeft in deze periode uitstekend gefunctioneerd, voor ons een lakmoesproef voor de kwaliteit en toewijding van de organisatie. We zijn Gérard en Silvia zeer erkentelijk voor hun inzet.

Naast vergaderingen in het kader van bovengenoemde buitengewone gebeurtenissen, is de raad in 2016 vier keer samengekomen voor reguliere vergaderingen, heeft de raad overleg gehad met de personeelsvertegenwoordiging (PVT), met het bestuur van de stichting Vrienden van het Rembrandthuis, en heeft de raad op 11 maart het jaarlijkse evaluatiegesprek gevoerd met de toenmalige directeur. Daarnaast is de auditcommissie binnen de raad, bestaande uit Dorine Manson en Isaac Kalisvaart, nauw betrokken geweest bij het begrotingsproces en de accountantscontrole. Een en ander resulteerde in juli in een goedkeurende verklaring van de accountant op de cijfers 2015, in december gevolgd door de goedkeuring van de begroting voor het jaar 2017. Tenslotte heeft de raad op 14 januari 2016 een inspirerend bezoek gebracht aan het Rubenshuis in Antwerpen, alwaar we zijn rondgeleid en van gedachten hebben gewisseld met directeur Ben van Beneden. We hopen dat dit een vervolg krijgt in de vorm van een gezamenlijk initiatief over Rubens en Rembrandt, die als tijdgenoten zo veel deelden maar als persoon zo verschilden.

Namens de Raad van Toezicht
Maarten Feilzer - Voorzitter

De Raad van Toezicht van Museum het Rembrandthuis bestaat uit vijf leden:
Maarten Feilzer (voorzitter), Esther Kwaks, Jan van Adrichem, Dorine Manson en Isaac Kalisvaart

2. PRESENTATIES

TENTOONSTELLINGEN

Met de organisatie van tijdelijke tentoonstellingen beoogt het Rembrandthuis de betekenis en vele 'gezichten' van Rembrandts telkens weer in de schijnwerpers te zetten. Bijvoorbeeld door de grote meester op te voeren als leermeester, als ondernemer, als kunstenaar en vooral ook als inspiratiebron. Toen én nu. Niet alleen de man zelf, maar ook zijn huis en de museumcollectie worden met tentoonstellingen telkens in een ander daglicht gesteld, verrijkt en verdiept.

In 2016 werden vier tentoonstellingen gerealiseerd binnen de muren van het museum. Een vijfde presentatie vond plaats in de Rembrandttoren in het kader van *Hemels Rembrandt 2016*. Daarnaast was de reizende tentoonstelling in Japan over Rembrandt als graficus en over het Rembrandthuis, die in het najaar van 2015 op de eerste venue in Fukui opende, begin 2016 te zien op de tweede venue in Nagasaki.

REMBRANDTS NAAKTE WAARHEID

Van 12 februari tot en met 16 mei 2016 presenteerde Museum Het Rembrandthuis de tentoonstelling *Rembrandts naakte waarheid*. Gebaseerd op nieuw onderzoek gaf de tentoonstelling inzicht in de zeventiende-eeuwse praktijk van het werken naar naaktmodellen. Het was voor het eerst dat de onverbloemde manier waarop Rembrandt zijn naakten tekende in een tentoonstelling onder de aandacht werd gebracht bij een breed publiek. Niet alleen Rembrandts omstreden keuze om de werkelijkheid weer te geven zonder die te idealiseren stond centraal, ook de discussies over kunst, schoonheid en vergankelijkheid die het gebruik door kunstenaars van naaktmodellen in de Gouden Eeuw ontketende werden in de tentoonstelling besproken.

In *Rembrandts naakte waarheid* waren ruim vijftig schilderijen, tekeningen, schetsen, beelden en boeken te zien uit verschillende Europese en Amerikaanse

openbare en privécollecties. Absolute topstukken waren twee tekeningen die Rembrandt maakte van zittende vrouwelijke naakten, uit de collecties van The Art Institute in Chicago en The Ashmolean Museum in Oxford. De tekening hier afgebeeld kwam dankzij de Turing Foundation naar Nederland. Een unicum. De tentoonstellingsselectie bevatte tot slot meerdere geëtste naaktstudies van Rembrandt uit de collectie van het Rembrandthuis.

In het kader van de tentoonstelling werd door het Rembrandthuis een samenwerking aangegaan met de Nederlandse fotografe Carla van de Puttelaar. Zij staat bekend om haar Rembrandteske fotografie waarin ze gebruik maakt van clair-obscur en het vrouwelijk lichaam centraal stelt. Speciaal voor de gelegenheid maakte Van de Puttelaar een nieuwe serie, gebaseerd op de naakten van Rembrandt. De fotoreeks werd in het auditorium van het museum tentoongesteld.

Rembrandt, Zittend vrouwelijk naaktmodel, ca. 1661, Chicago, The Art Institute of Chicago

Publicatie

Bij de tentoonstelling verscheen een catalogus in twee talen, Nederlands en Engels, bij uitgeverij WBooks, met rijk geïllustreerde essays van onder andere Judith Noorman (gastconservator van de tentoonstelling) en David de Witt (senior conservator van het Rembrandthuis).

REMBRANDT, DE ETSEER

Van 28 mei tot en met 29 september was in Museum Het Rembrandthuis een tentoonstelling te zien zijn onder de titel *Rembrandt, de etser. Hoogtepunten uit de collectie van het Rembrandthuis*. Een selectie van circa vijftig etsen uit de museumcollectie bood de bezoeker inzicht in de artistieke en technische aspecten van Rembrandt grafische werk.

In het voormalige woonhuis van de kunstenaar worden dagelijks doorlopende demonstraties gege-

Rembrandt, Zelfportret ca. 1630

ven waarin de bezoeker leert hoe een ets tot stand komt. Deze ervaring in historische context bood de perfecte opmaat voor een bezoek aan de tentoonstelling in de benedenzaal van de nieuwbouw. Uitvergrotingen van enkele prenten gaven inzicht in de uitzonderlijke kwaliteit van het werk en nodigen de bezoeker uit om nader naar de verfijnde originele etsen te kijken.

REMBRANDTLAB

Het RembrandtLAB is een initiatief van Museum De Lakenhal, Museum Het Rembrandthuis, Leiden Marketing en Cultuurfonds. Samen gaven zij opdracht aan ontwerpers Maarten Kolk en Guus Kusters om vanuit hun professie te reflecteren op het werk van Rembrandt. Dit mondde uit in een vernieuwend onderzoek naar kleur en kleurgebruik. De resultaten vormden een kader voor onderzoek naar nieuwe mogelijkheden voor de productie van keramische objecten.

Opening RembrandtLAB

Onder inhoudelijke begeleiding van de conservatoren van het Rembrandthuis werd voor het project samengewerkt met Petria Noble, hoofd restauratie van het Rijksmuseum. Aan de hand van de opgedane kennis over de grondstoffen, kleuropbouw en verfrecepturen van Rembrandt werkten Kolk en Kusters in het Europees Keramisch Werk Centrum de mogelijke vertaalslagen naar kleuring van keramiek uit. Doelstelling hierbij was om de kwaliteiten van natuurlijke pigmenten en ambachtelijke processen te doen herleven: 'Vele kleuren zijn uit het hedendaagse palet verdwenen, of stabiel en constant gemaakt zodat ze in iedere productie en oplage hetzelfde zijn. Hierdoor zijn kleuren vandaag de dag erg vlak geworden en wordt er niet meer gewerkt met de fysische kwaliteiten van een kleur. De hedendaagse maakindustrie kan veel van het erfgoed van Rembrandt leren, om kleuren te verrijken'.

Opening RembrandtLAB

De resultaten van dit project werden op 24 maart gepresenteerd in het nieuwe Rembrandt Lokaal op de Langebrug in Leiden – het pand waar Rembrandt in 1619 zijn eerste schilderslessen kreeg bij Jacob van Swanenburgh. Vanaf 3 juni tot en met 25 september was het RembrandtLAB te zien in Museum Het Rembrandthuis, waarna de presentatie doorreisde naar de Dutch Design Week (22-30 oktober 2016) in Eindhoven.

IN DE BAN VAN HERCULES SEGERS. REMBRANDT EN DE MODERNEN

I.s.m. Rijksmuseum en Hercules Segers Stichting

De schilder en etser Hercules Segers (1589/90-1633/40) is een van de meest uitzonderlijke kunstenaars uit de Gouden Eeuw. Het geheimzinnige karakter van zijn landschappen en zijn raadselachtige werkwijze hebben hem tot een bijna mythische figuur

gemaakt. Segers is een echte kunstenaars-kunstenaar. Tot op de dag van vandaag is hij voor velen een bron van inspiratie. Ook Rembrandt was een groot bewonderaar van zijn werk. Van 7 oktober 2016 tot en met 8 januari 2017 brachten het Rijksmuseum en Museum Het Rembrandthuis in twee parallelle tentoonstellingen een hommage aan deze bijzondere kunstenaar. Het Rijksmuseum toonde een compleet overzicht van zijn geschilderde en gedrukte werk. Het Rembrandthuis richtte zich op de invloed die Segers heeft uitgeoefend op Rembrandt en kunstenaars uit diens omgeving, en op de rol die Segers heeft gespeeld in de ontwikkeling van moderne en hedendaagse grafische kunstenaars.

Het Rembrandthuis bracht met deze tentoonstelling de invloed van Hercules Segers op andere kunstenaars in kaart voor een breed publiek en raakte daarbij eveneens een breder thema aan: de wijze waarop

kunstenaars elkaar beïnvloeden en het belang hiervan voor de ontwikkeling van de kunst. Het voormalige woonhuis van Rembrandt met de ateliers en de *kunstcaemer*, waarin Rembrandt tekeningen en prenten van meesters zoals Hercules Segers bewaarde, bood de bezoeker een unieke en relevante context voor de tentoonstelling. Deze was dan ook nergens beter op haar plaats.

Publicatie

Bij de tentoonstelling verscheen bij uitgeverij WBooks een publicatie in twee talen, Nederlands en Engels, in samenwerking met de Hercules Segers Stichting, met rijk geïllustreerde essays van Mireille Cornelis (hoofdauteur en gastconservator van de tentoonstelling), Eddy de Jongh (emeritus hoogleraar iconologie en kunsttheorie aan de Universiteit Utrecht) en Leonore van Sloten (conservator Museum Het Rembrandthuis).

REMBRANDTS EERSTE SCHILDERIJEN. DE VIER ZINTUIGEN

I.s.m. Museum de Lakenhal, Leiden en The Leiden Collection
Vanaf 1 december 2016 waren in het museum de vroegst bekende schilderijen van Rembrandt te zien: *De vier zintuigen*. De reeks van vier kleine schilderijen verbeeldt het zicht, het gehoor, de reuk en het gevoel. Rembrandt schilderde de werken zeer waarschijnlijk als een volledige serie van de vijf zintuigen maar van *De smaak* ontbreekt tot op heden elk spoor. Lange tijd waren slechts drie paneeltjes uit de reeks bekend. Vorig jaar dook *De reuk* op bij een veiling in New Jersey. Het werkje werd aangekocht voor The Leiden Collection van de New Yorkse verzamelaar Thomas Kaplan, die nu drie zintuigen in bezit heeft. De vier zintuigen werden in een speciale presentatie, in de vorm van een opengeklapt etui, getoond in de Sael, de woonkamer van Rembrandt. Voor het ontbrekende vijfde zintuig was een uitsparing gemaakt, waarbij het publiek werd uitgenodigd te be-

Rembrandt, De vlucht naar Egypte, 1652, ets, burijn, staat IV (VI)

Nono Reinhold, Miroir du lumière, 1982, aquatint, Stedelijk Museum, Amsterdam

Opening *In de ban van Hercules Segers. Rembrandt en de Modernen*

denken hoe de jonge Rembrandt dit vijfde zintuig – *de smaak* – zou hebben uitgebeeld. Het was de eerste keer dat de vier kleine panelen in Nederland bij elkaar werden gebracht. Drie van de vier reisden begin 2017 naar het Louvre in Parijs. Tijdens de tentoonstelling werd tot ons plezier bekend dat 'De brillenverkoper' (*het zicht*) uit de collectie van de Museum De Lakenhal nog enige jaren in het Rembrandthuis zal blijven.

VASTE PRESENTATIE

VOLTOOIING HERINRICHTING VAN HET LEERLINGENATELIER

In december 2016 werd de laatste hand gelegd aan de herinrichting van het leerlingenatelier. Het vertrek dat

zich boven het atelier van Rembrandt bevindt deed in Rembrandts tijd dienst als atelier voor zijn leerlingen. Bij de heropening van het museum in 1999, na een zorgvuldige reconstructie van de inrichting van Rembrandts voormalige woonhuis, was er bewust voor gekozen om het leerlingenatelier niet bij de herinrichting te betrekken maar dienst te laten doen als extra tentoonstellingsruimte in aanvulling op de twee tentoonstellingszalen in de nieuwe vleugel. Echter, herinrichting van het vertrek werd gaandeweg een steeds grotere wens. Het visueel zichtbaar maken van de zeventiende-eeuwse situatie zou immers een unieke kans bieden om de atelierpraktijk in Rembrandts huis inzichtelijk te maken. De herinrichting van het leerlingenatelier werd in twee fasen gerealiseerd: in 2015 werd een proefopstelling

geplaatst en geëvalueerd. Daarop werd de tweede en laatste fase in 2016 uitgewerkt en gerealiseerd.

Publicaties

KRONIEK 2016

In oktober 2016 is een nieuwe editie van de Kroniek van het Rembrandthuis verschenen. Het wetenschappelijke tijdschrift bevat een voorwoord van directeur Lidewij de Koekoek gevolgd door artikelen van Peter van den Brink over de schilder Jacob Backer, Åse van de Grind over Rembrandts ets *Het scheepje van Fortuin*, Peter van der Coelen en Erik Hinterding over Rembrandts grafiek in de achttiende eeuw, en een *in memoriam* door Jaap van der

Veen ter nagedachtenis van Bob van den Boogert, de in 2015 overleden oud-hoofdconservator van het Rembrandthuis.

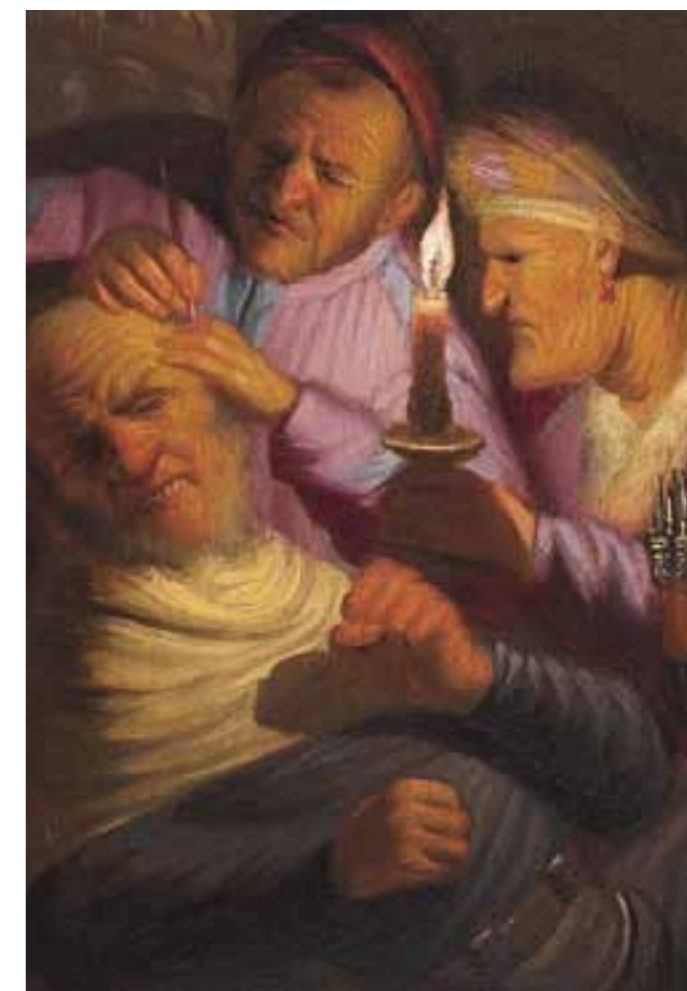
Rembrandt, De brillenverkoper, ca 1624, Museum De Lakenhal

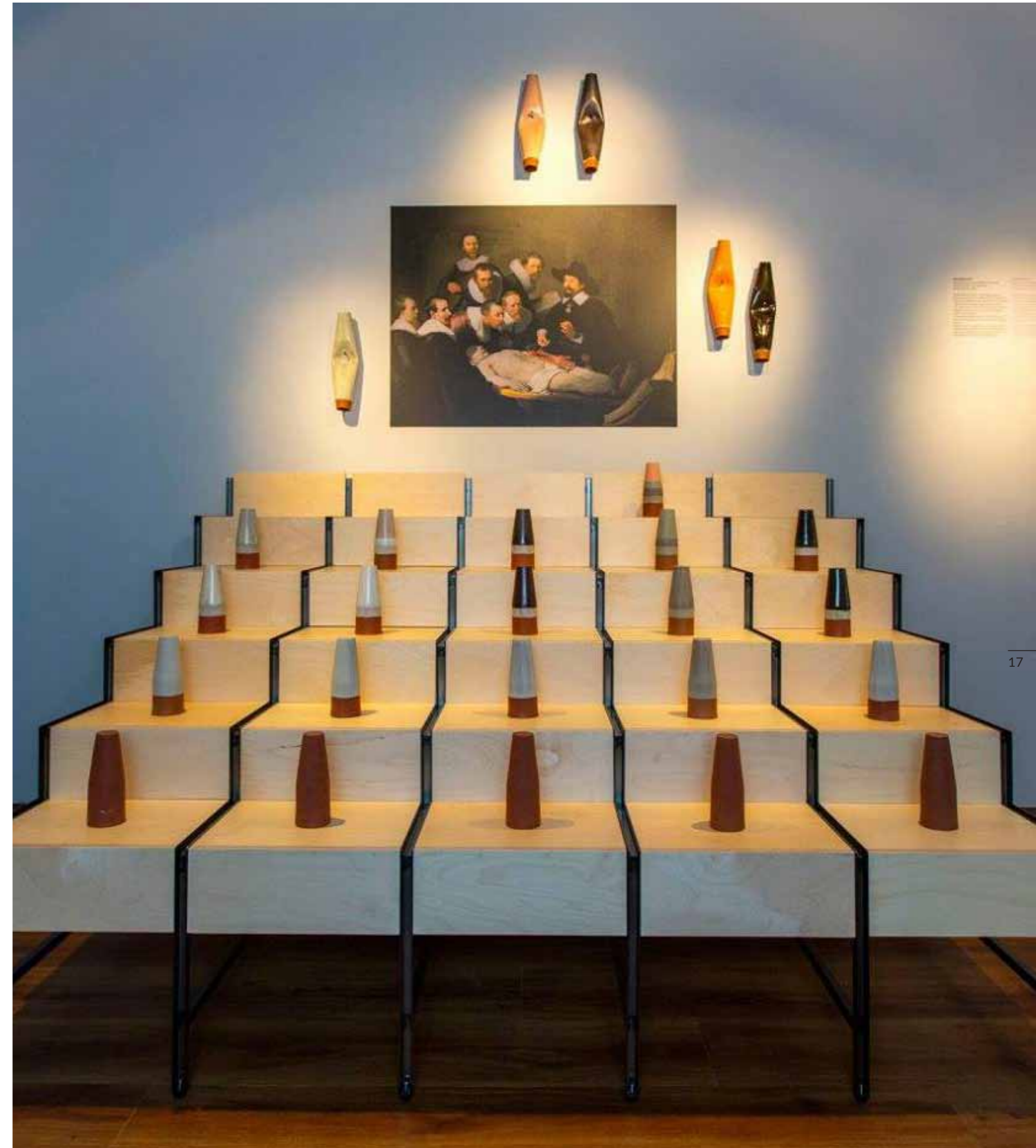
Rembrandt, Het gehoor, ca. 1624, The Leiden Collection

Rembrandt, De reuk, ca 1624, The Leiden Collection

Rembrandt, Het gevoel, ca 1624, The Leiden Collection

Museum Het Rembrandthuis staat al jaren goed bekend om zijn uitgebreide educatieve programma, zowel voor het onderwijs, specifieke doelgroepen als voor de individuele bezoeker. In 2016 is veel succes geboekt met het Outreach programma voor ouderen, onderwijsprogramma's en publieksbegeleiding in het museum zelf.

PROGRAMMA'S VOOR SCHOLEN

Het aantal leerlingen dat het museum bezoekt, groeide weer met ruim 5%. De groei van het primair onderwijs (19%), gymnasium (81%) en havo/vwo-onderwijs (7%) was opvallend positief. Daartegenover stond eendaling van het aantal VMBO leerlingen. De top drie van meest verkochte programma's is: workshops (258), rondleidingen (94) en audiotour (50). Er was een opvallende groei bij buitenlandse scholen die gebruikmaken van onderwijsprogramma's. In de zomer van 2016 zijn de onderwijsprogramma's van het museum geëvalueerd en verder ontwikkeld. In de vernieuwde programma's wordt nog sterker rekening gehouden met eindtermen en kerndoelen per onderwijssoort en leerjaar. Deze vernieuwingsslag, die vóór het schooljaar 2017-18 voltooid is, zal er toe leiden dat het bereik onder scholieren verder wordt vergroot en meer toekomstbestendig is.

3. EDUCATIE & PUBLIEKS- BEGELEIDING

PUBLIEKSBEGELEIDING

In 2016 vonden wederom dagelijks de populaire demonstraties plaats in de etskamer en Rembrandts atelier. Deze werden regelmatig inhoudelijk aangepast aan het tentoonstellingsprogramma, zoals het experimenteren met drukken in kleur. De herinrichting van het leerlingatelier tot museale presentatie, waarin evocatief de werkplek van Rembrandts leerlingen tot leven wordt gebracht, heeft tot gevolg dat het museum voorlopig geen doorlopende workshops meer aanbiedt. Het is de intentie in de toekomst deze populaire vorm van publieksactiviteit weer een structurele plek in het museum te geven. Wel werden in 2016 incidenteel workshops aangeboden. Dit gebeurde bijvoorbeeld tussen twee tentoonstellingen in; als onderdeel van een evenement, zoals de Verjaardag van Rembrandt en de Museumnacht en tijdens de tentoonstelling *In de ban van Hercules*

Segers: Rembrandt en de moderneren. Daarnaast zijn bij deze tentoonstelling nog speciale workshops georganiseerd in samenwerking met de Vrije Academie.

AUDIOTOUR

In het voorjaar van 2016 is overgegaan op een ander audiotoursysteem, dat eenvoudiger te bedienen is. Daarbij is uitgebreid gewerkt met de inzet van vrijwilligers die als gastheer/gastvrouw bezoekers assisteren bij de uitgifte van de audiotour. Het nieuwe audiotoursysteem biedt een helder inzicht in de gebruikscijfers en het gebruiksgedrag van bezoekers. Zo blijkt dat in de periode mei – december ± 85% van het totale aantal bezoekers in die periode een audiotour (ca. 110.000 audiotours geactiveerd) heeft gebruikt. Bij ± 80% van de gebruikte audiotours werden alle teksten beluisterd die informatie geven over de verschillende kamers in het museum.

Best beluisterd is *De Grote Schildercaemer* (het atelier van Rembrandt) (ruim 108.000), en het minst beluisterd werd het *Souterrain* (bijna 70.000 maal).

De top drie van populairste objectteksten van de schilderijen bestaat uit:

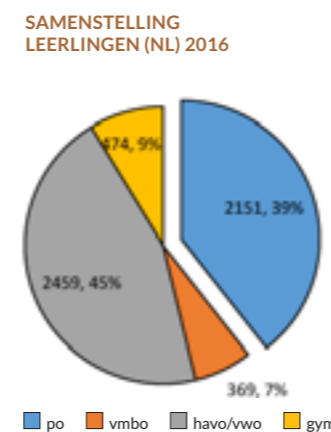
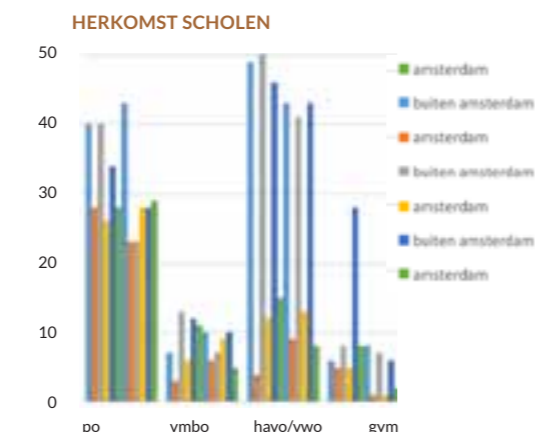
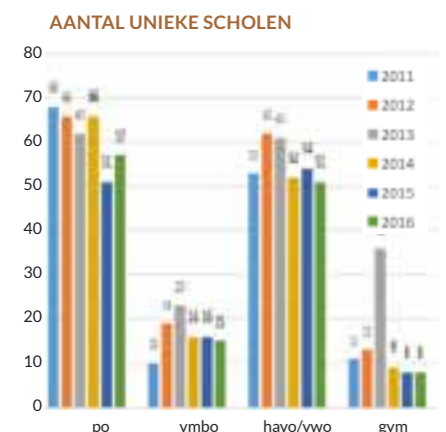
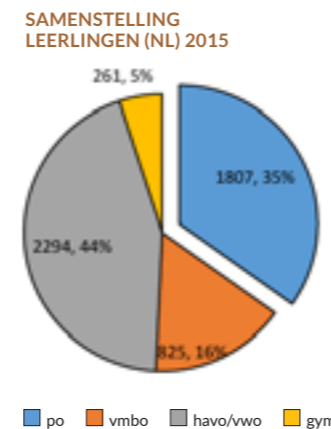
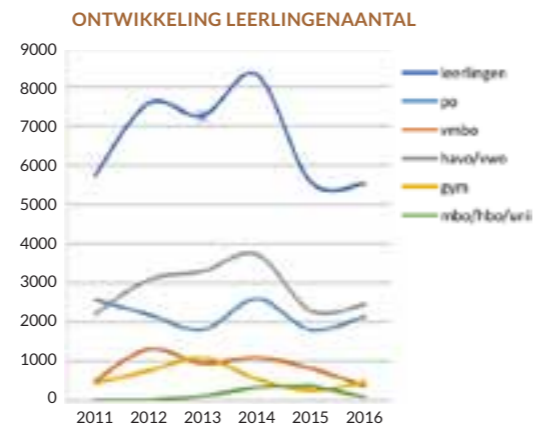
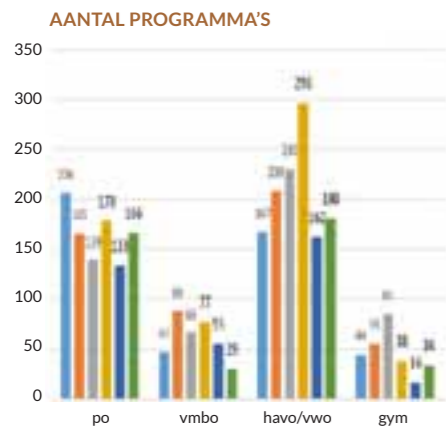
- 11,6%** (12.794 maal) *Rembrandt; Eleazer Swalmius, 1637;*
- 10,2%** (11.264 maal) *Rembrandts Begravenispenning van het Sint Lucasgilde, 1634, brons;*
- 10,2%** (11.243 maal) *Leerling van Rembrandt; De heilige familie bij avond, 1645/46.*

De audiotour in de permanente presentatie is beschikbaar in tien talen. In totaal werden er 1.097.731 geluidsfragmenten gestart, waarvan ca. 70% tot het einde toe werd beluisterd. De gemiddelde cliplengte

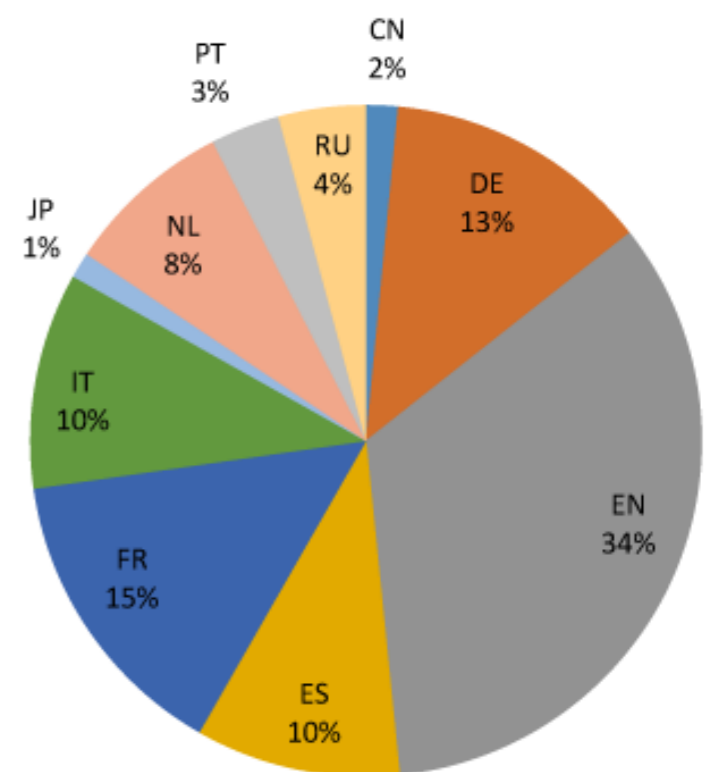
bedraagt 71 seconden. Verder blijkt dat 83% van de audiotourgebruikers tussen de 5 en 15 audioclips geheel beluisterd. De kindertour, beschikbaar in vier talen, werd ruim 2.800 keer gebruikt.

De audiotour werd ook ingezet bij de tentoonstelling *RembrandtLAB*, waarbij Maarten Kolk en Guus Kusters zelf een toelichting op de tentoonstelling gaven (NL/ENG). Dit werd door het publiek goed gebruikt. In de vier maanden dat de tentoonstelling stond, werd de eerste stop (de introductie) het meest beluisterd, 29.000 maal.

Tegelijk met het *RembrandtLAB* is een semi-permanente opstelling in het auditorium gerealiseerd over de herkomst van de pigmenten die Rembrandt heeft gebruikt. Ook de presentatie *Rembrandts eerste schilderijen: de vier zintuigen* werd voorzien van informatieve audioteksten. Voor jonge kinderen die met hun ouders de presentatie bekeken werd een speciale speurtocht gemaakt rond het thema zintuigen.

Verfdemonstratie

Taalkeuze audiotour

Gebruikers van de audiotour kunnen via twee consoles hun e-mailadres achterlaten, zodat ze thuis nogmaals hun tour kunnen bekijken en de gemiste objecten alsnog kunnen raadplegen. Bezoekers krijgen dan de volgende dag een e-mail met een link thuis gestuurd, waarna ze hun persoonlijke tour kunnen raadplegen.

OUTREACHPROJECT: DE NAAKTE WAARHEID EN REMBRANDT ONDER DE ARM

Kunstparticipatie en kunsteducatie is voor iedereen van groot belang. Het kan het zelfvertrouwen stimuleren, ook voor ouderen die niet meer mobiel zijn. Tegenwoordig wonen ouderen steeds langer zelfstandig thuis. Het zijn vooral personen met geestelijke of lichamelijke beperkingen die in verzorgings- en verpleeghuizen terecht komen. Speciaal voor deze groep organiseert het Rembrandthuis sinds december 2015

workshops op locatie, bij zorginstellingen in heel Nederland. Het project heeft als doel ruim 1.700 ouderen in verpleeghuizen te bereiken en hen een buitengewoon zinvolle en inspirerende middag te geven.

OUTREACH

Het Outreachproject begon in 2015 en loopt tot door in 2017. Het bestaat uit een tweetal workshops: *Rembrandt onder de arm* (etsworkshop) en *Tekenen naar naaktmodellen* (tekenworkshop).

Na een reeks van pilots in de omgeving van Amsterdam in 2015, kon het programma echt van start gaan in 2016. De samenwerking met brancheorganisatie ActiZ bleek een succesformule. Er werden tot eind 2016 ruim 730 ouderen in verzorgingshuizen bereikt. Het project is mede mogelijk gemaakt door financiële ondersteuning van het Fonds voor Cultuurparticipatie, Stichting RCOAK, Fonds Sluyterman van Loo,

Stichting Anslo's Hofje en Stichting De Eendracht. Naast publiciteit in verschillende regionale kranten en op tv, is met name mond-tot-mond reclame in dit opzicht heel belangrijk. Medewerkers van verzorgings- en verpleeghuizen die reeds in 2016 een workshop bijgewoond hebben, vertellen hun goede ervaringen door aan familie en vrienden. Ook zijn er verschillende instellingen die, vanwege de grote belangstelling, een van de twee workshops opnieuw reserveren in 2017.

RESULTATEN

Aantal workshops 2015: 9

Aantal workshops 2016: 64

Spreiding workshops in Nederland:

Het komende jaar, na een tussentijdse mailing eind februari, worden de geplande doelstellingen gehaald: ongeveer 1.700 deelnemers met 172 workshops. In

2017 loopt de subsidie voor het waardevolle outreachproject af. Daarom zal onze aandacht dit jaar ook uitgaan naar het zoeken van mogelijkheden om het project een zelfstandige basis te geven.

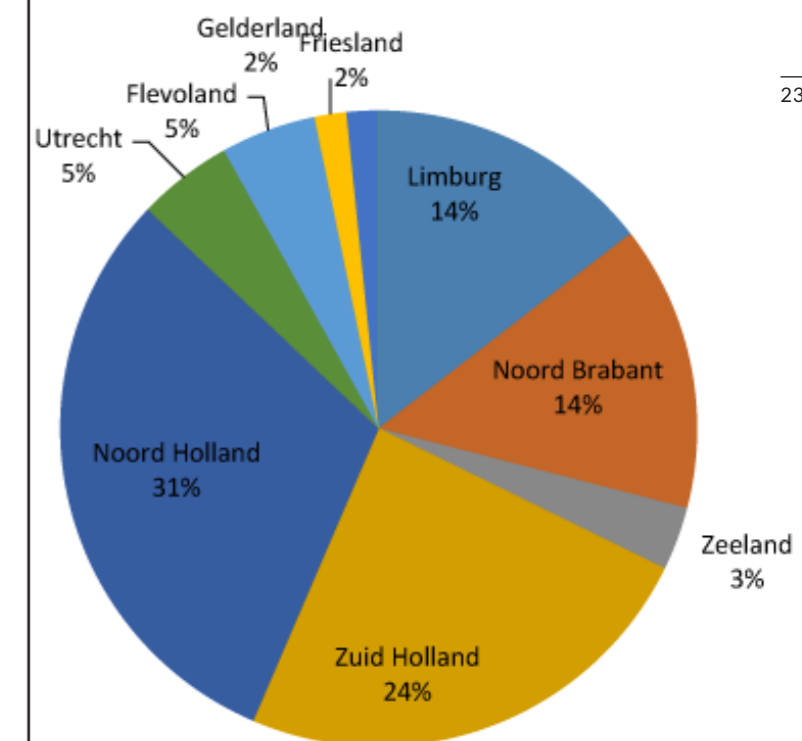
Outreachproject

Outreachproject

Outreachproject

Spreiding workshops in Nederland.

4. EVENEMENTEN & SAMENWERKING

WELCOME TO
THE HIGHEST LEVEL!

HEMELS REMBRANDT 2016

Eind september 2016 vond de derde editie plaats van *Hemels Rembrandt*, een samenwerking tussen Museum Het Rembrandthuis en de Rembrandt Tower Boardroom. In *Hemels Rembrandt* staat Rembrandt zowel culinair als cultureel centraal. De gasten genieten van een sterrendiner, omgeven door reproducties van werken van Nederlands beroemdste schilder, met adembenemend uitzicht vanuit de Rembrandttoren in Amsterdam. Museum Het Rembrandthuis verzorgde een tentoonstelling in de Rembrandttoren als exclusieve preview op de tentoonstelling 'In de ban van Hercules Segers. Rembrandt en de Modernen'. Schilder Robert Zandvliet maakte voor de gelegenheid een nieuw kunstwerk, geïnspireerd op Hercules Segers. Fotografe Marie-Cecile Thijs exposeerde haar verstilde Rembrandteske portretten. Voor de culinaire invulling werden twee boegbeelden van de jonge generatie topchefs gevraagd: Joris Bijdendijk (Rijks Restaurant) en Luc Kusters (Bolenius). Zij stelden een vijfgangenmenu samen, geïnspireerd op de kunst van Rembrandt, Hercules Segers en de Gouden Eeuw.

VERJAARDAG REMBRANDT

15 juli 2016 was het 410 jaar geleden dat Rembrandt geboren werd. Museum Het Rembrandthuis vierde zijn verjaardag dit jaar nog groter dan in 2015, samen met de ondernemers en winkeliers uit de straat. Het Rembrandt Art Festival was daarmee geboren. Door de hele Jodenbreestraat stonden kraampjes waar (amateur) kunstenaars hun eigen werk verkochten. Samen met de verffabrikant Royal Talens, die als deelnemende sponsor optrad, zaten verspreid door de straat (streetart) kunstenaars te werken tussen het publiek. Alle kunstenaars gingen aan de slag met het thema 'kleurrijk Rembrandt'. Verder werden etsworkshops gegeven voor het museum en was er taart, muziek en feestelijke versieringen. Geholpen door het mooie weer was dit een zeer geslaagde eerste editie van het Rembrandt Art Festival.

AMSTERDAM DANCE EVENT

Museum Het Rembrandthuis heeft na eerste succesvolle samenwerking met Amsterdam Dance Event in 2015, waarbij techno pionier Jeff Mills in het atelier van Rembrandt tracks geproduceerde, in 2016 weer een aansprekend project gedaan. Dit jaar was aan (video)kunstenaar Heleen Blanken gevraagd om een kunstinstallatie te maken op de binnenplaats van het museum. Geïnspireerd door de landschappen van Hercules Segers heeft Heleen een ruimtelijk werk gemaakt waarbij de elementen uit de aarde een drie dimensionaal landschap vormden. Met o.a. zand, koper, steen, water(nevel) en licht konden bezoekers vanuit de centrale hal het kunstwerk bekijken. De Belgische producer Peter Van Hoesen heeft speciaal voor het werk drie soundscapes geproduceerd, die te beluisteren waren op koptelefoons. Het heeft weer veel pers aandacht opgeleverd, 100 extra bezoekers per dag die met een speciaal ADE bandje gratis naar binnen konden. Een delegatie van de gemeente Antwerpen kwam kijken hoe deze samenwerking tussen twee totaal verschillende culturele instellingen succesvol vorm is gegeven.

Openingsavond Hemels Rembrandt

Installatie Heleen Blanken, Amsterdam Dance Event

Rembrandt Art Festival

MUSEUMNACHT

Voor de invulling van de jaarlijkse Museumnacht koos het Rembrandthuis dit jaar om te reflecteren op de tentoonstelling 'In de ban van Hercules Segers'. Verschillende programmaonderdelen waren inhoudelijk gelinkt aan de tentoonstelling. Zo konden bezoekers 'Underground etsen' in het auditorium, waarbij afdrucken in kleur gemaakt konden worden, zoals Hercules Segers dat deed. Op de binnenplaats konden bezoekers genieten van het ruimtelijke en muzikale kunstwerk dat voor Amsterdam Dance Event gemaakt was door kunstenaar Heleen Blanken en de Belgische producer Peter Van Hoesen. Met 1900 bezoekers was het één van de drukst bezochte Museumnachten ooit.

REMBRANDTHUIS CAFÉ

In het Rembrandthuis Café wordt vrijwel maandelijks aandacht besteed aan verdiepende lezingen bij de tentoonstellingen. In 2016 zijn de volgende door-gaans goed bezochte lezingen gegeven.

Lezing van gastconservator dr. Judith Noorman en dr. Victoria Sancho Lobis (Prins Trust Associate Curator van The Art Institute of Chicago). Dr. Judith Noorman vertelde onder meer over het creatieproces van de tentoonstelling Rembrandts Naakte Waarheid, hoe deze tot stand kwam en welke obstakels overwonnen moesten worden om het ambitieuze project te realiseren. Zij ging in op het verkrijgen van het zelden tentoongestelde werk en het absolute hoogtepunt van de tentoonstelling: Rembrandts tekening van een vrouwelijk naaktmodel uit de collectie van de Art Institute of Chicago.

Blubberbuiken, hangende borsten en pokdalige dijen. Rembrandt was nietsontziend in het tekenen van het vrouwelijk naakt. Dr. David de Witt, hoofdconservator Museum Het Rembrandthuis en mede-auteur van 'Rembrandts Naakte Waarheid: Tekenen naar naaktmodellen in de Gouden Eeuw', gaf uitleg in wat

Rembrandts morele probleem was in het tekenen naar naakt en hoe hij hierin verschilde van zijn tijdgenoten.

Annemarie Busschers en Carla van de Puttelaar; twee beeldend kunstenaars reflecteren op Rembrandt, zijn levensechte naakten, en hun eigen werk, waarin het naakte lichaam centraal staat. Hun werk verschilt in materiaalgebruik: Carla Van de Puttelaar is fotografe en Annemarie Busschers tekent op groot formaat, in 2015 ontving zij hiervoor de Van Lanschot kunstprijs.

TALKSHOW DE NAAKTE WAARHEID - UITERLIJK IS NIET WAT WE ZIEN, MAAR HOE WE EROVER DENKEN.

Talkshow o.l.v. Froukje Jansen in samenwerking met De Nieuwe Liefde.

Oud worden we – met een beetje geluk – allemaal, hoe gaan we om met onvermijdelijke uiterlijke kenmerken? De centrale vraag in de talkshow was: hoe ervaren we ons eigen lichaam? Kunnen we even eerlijk als Rembrandt in de spiegel kijken of zien we vooral hoe we over ons uiterlijk denken? Vijf gasten in de leeftijd van 18 tot 90 jaar lieten zich door Zoë Mackintosh fotograferen op een Rembrandteske manier: bij daglicht, naakt en zonder kunstgrepen.

Lezingen van Eric Jan Sluijter en Herman Roodenburg over het baanbrekende onderzoek naar het belang van de studie naar naaktmodellen in de zeventiende eeuw. Eric Jan Sluijter en Herman Roodenburg deelden hun nieuwe inzichten met het publiek, en gaven hun visie op de tentoonstelling. De middag werd geleid door senior conservator David de Witt.

Rembrandts gebruik van kleuren en pigmenten was uniek en getuigt bovendien van een technisch hoogstaand vakmanschap. Ontwerpers Maarten Kolk

Talkshow De Naakte Waarheid in De Nieuwe Liefde

Guus Kusters en Maarten Kolk

en Guus Kusters hebben zich in het RembrandtLAB gestort op dit aspect van Rembrandts werk. Uit een selectie van Rembrandts schilderijen hebben zij kleurfragmenten gedistilleerd, om vervolgens te bestuderen hoe deze kleuren zijn opgebouwd en uit welke grondstoffen ze bestaan. Hiermee hebben zij de basis gelegd voor nieuwe materiaaltoepassingen: Rembrandts kleurfragmenten reproduceren op andere dragers.

In deze editie van het Rembrandthuis Café lichtten Maarten Kolk en Guus Kusters hun onderzoek en bevindingen toe.

Rijksmuseum - conservator en onderzoeker Dr. Erik Hinterding zette zijn nieuwe inzichten over de etsen van Rembrandt uiteen, en laat ons met een andere blik naar het werk kijken. Deze lezing vindt plaats in het auditorium van het museum en is vrij toegankelijk na aanschaf van een entreeticket voor het museum.

In het kader van de tentoonstelling 'In de ban van Hercules Segers. Rembrandt en de Modernen.' Wierp gastconservator Mireille Cornelis licht op de vraag waarom zoveel kunstenaars - zowel in de zeventiende eeuw als nu - in Segers een bron van inspiratie hebben gevonden.

PUBLIEKSBEREIK

In 2016 bezochten 248.248 bezoekers uit alle windstreken het Rembrandthuis, 11% daarvan kwam uit Nederland.

FACEBOOK

Op Facebook kwamen er meer volgers: van 6636 naar 9519 in 2016.

TWITTER

Ook Twitter toont een forse toename van het aantal volgers te zien: van 2440 naar 3375 volgers gegaan. In totaal zijn er 381 berichten geplaatst, die 26.962 bezoeken naar ons profiel hebben opgeleverd.

INSTAGRAM

Dat Instagram het goed doet is te zien aan de spectaculaire groei van het aantal volgers: van circa 500 naar circa 3000 volgers. Er werden 270 berichten geplaatst, met gemiddeld 100 likes op een bericht.

5. PUBLIEK, MARKETING & COMMUNICATIE

WINKEL EN WEBSHOP

Er is scherp gekeken naar het assortiment van de winkel. Daarbij is getracht voorraden te verlagen, producten in te kopen met hogere marges en het assortiment uit te breiden met een breder scala aan producten. Naast souvenirs en op maat gemaakte merchandise zoals Rembrandt schorten en 't shirts, verkoopt de winkel steeds meer kunstenaarsbenodigdheden en creatieve materialen. De omzet in de webshop is in 2016 met 50% gestegen ten opzichte van 2015. De gemiddelde orderwaarde is ook iets gestegen naar 49 euro per order. De webshop functioneert tevens als etalage voor b2b verkopen, waarbij een resultaat is behaald van ongeveer 15.000 euro.

MARKETING & SALES

In december 2016 is een nieuw kassasysteem in gebruik genomen. Het vervangt het oude systeem dat niet meer aan de eisen van deze tijd voldeed. Het bleek lastig om uitgebreide managementrapportage te genereren en de software was verouderd. Na een uitgebreide zoektocht is er gekozen voor Eijsink Kassasystemen, zoals die in meerdere musea gebruikt worden. Er is ook direct een overstap gemaakt naar een nieuwe e-ticketleverancier genaamd Global Ticket, die met het nieuwe kassasysteem een softwarematige directe koppeling heeft, zodat registratie van de e-tickets makkelijker is geworden. In 2017 wordt het kassasysteem verder uitgebreid met een voorraadmodule ten behoeve van de winkelvoorraad en een module om wederverkopers van barcodes te voorzien, zodat registratie van tickets van derde partijen ook eenvoudiger wordt.

STADSWANDELING 'ORIGINAL AMSTERDAM' VOOR TOUR OPERATORS

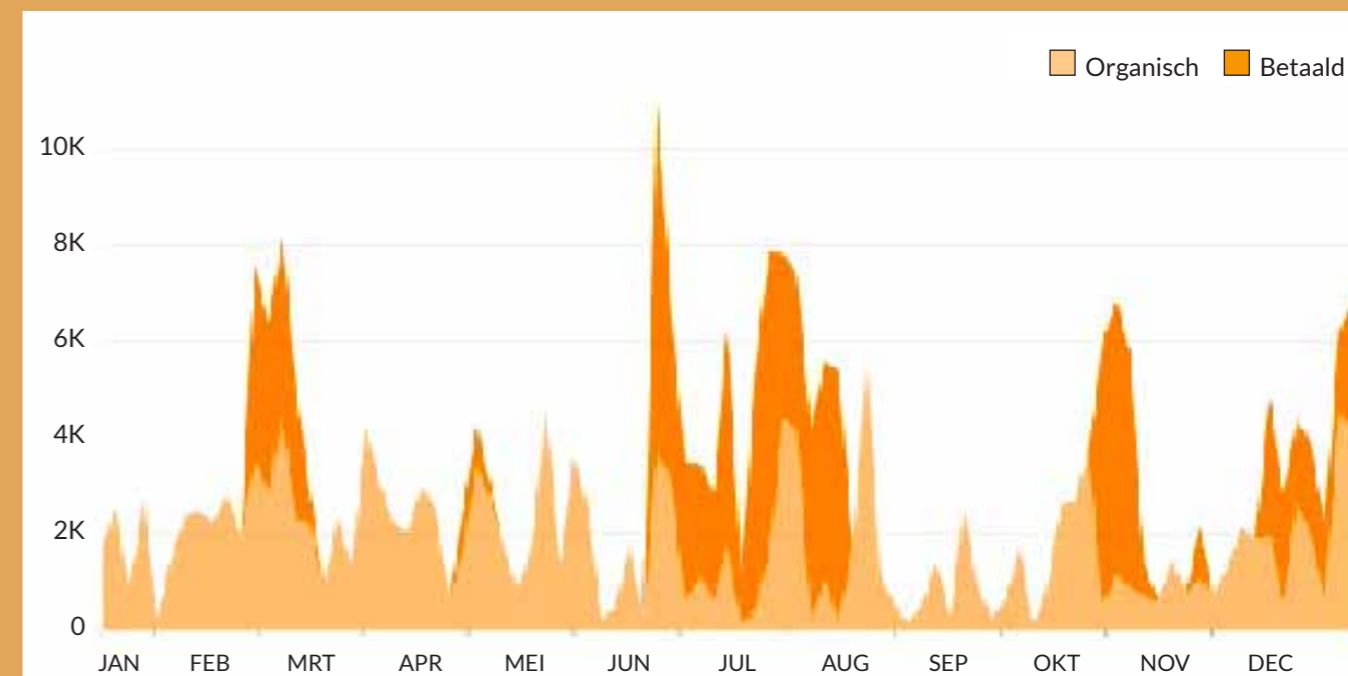
In samenwerking met Scheepvaartmuseum en Joods Historisch Museum

Eind 2016 is een programma ontwikkeld samen met Scheepvaartmuseum en het Joods Historisch Museum, waarbij groepen binnenlandse en buitenlandse toeristen via een stadswandeling de drie instellingen kunnen bezoeken. Vanaf het Scheepvaartmuseum worden de groepen door een gids meegenomen in het historische verhaal van de ontwikkeling van het oude stukje Amsterdam, dat ligt tussen de drie instellingen. Het woonhuis van Rembrandt stond in de oude Joodse buurt en de binnenkomende VOC schepen zorgden voor de economische groei, maar leverden ook exotische grondstoffen om verf mee te maken en allerlei vreemde voorwerpen die te zien zijn in de Kunstkamer in het Rembrandthuis. De wandeling duurt 3,5 uur en de eerste boekingen voor 2017 zijn al binnen.

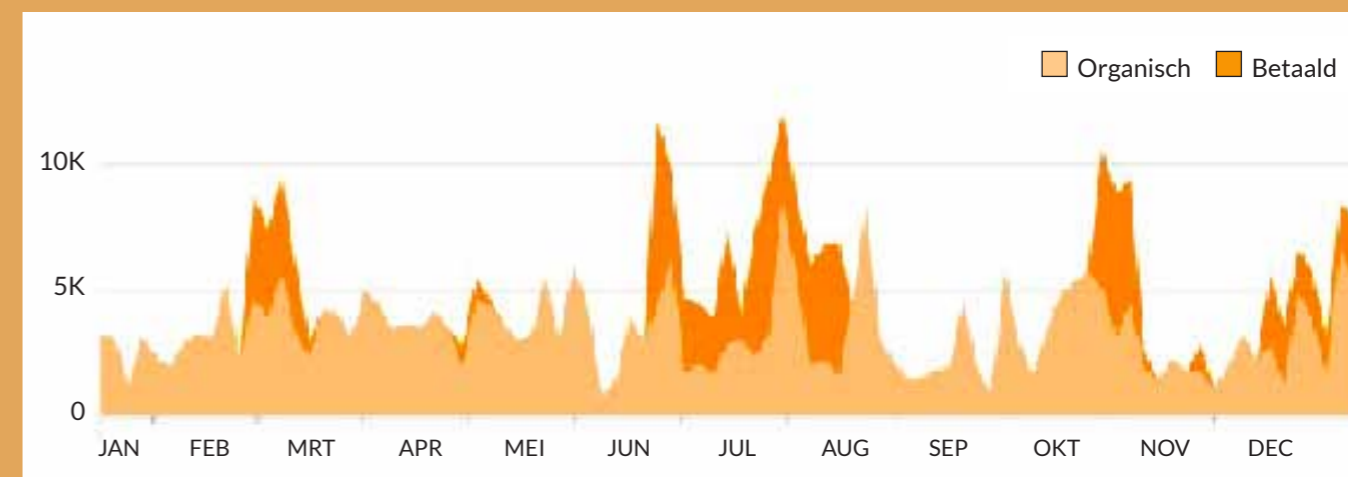
GOOGLE GRANTS

Google biedt de mogelijkheid voor instellingen met een ANBI status om een advertentiebudget aan te vragen ter waarde van maar liefst €10.000,- per maand. In oktober 2016 werd de aanvraag van het Rembrandthuis gehonoreerd. In november is een

start gemaakt met verschillende advertenties die getoond worden als mensen zoeken op bepaalde woorden in Google. O.a. tickets, de webshop en evenementen worden op deze manier gepromoot. De voorlopige resultaten zijn heel positief.

Bereik van bericht: het aantal personen aan wie je berichten zijn getoond.

Totale bereik: het aantal personen dat activiteiten van je pagina heeft gezien, inclusief je berichten, berichten op je pagina van anderen, advertenties voor pagina-vind-ik-leuks, vermeldingen en check-ins.

6. COLLECTIE EN ONDERZOEK

AANWINSTEN

De collectie van Museum Het Rembrandthuis werd in 2016 verrijkt dankzij aankopen, schenkingen en het verkrijgen van langdurige bruiklenen:

AANKOPEN

1. Hendrik Abraham Klinkhamer, *Kopie naar Rembrandts ets van Christus predikend, 'De Honderdguldenprent'*, 1858, penseel in bruin en verschillende kleuren, op papier, 366 x 495 mm

In het voorjaar van 2016 kreeg Museum Het Rembrandthuis een prachtige gekleurde tekening naar *De honderdguldenprent* van Rembrandt te koop aangeboden. Het werk is in 1858 gemaakt door Hendrik Abraham Klinkhamer (1810-1872), een amateur-kunstenaar die naast zijn handel in tabak ook als opzichter werkte in het Rijksmuseum, dat destijds in het Trippenhuis huisde. Als kunstenaar is Klinkhamer

bekend van dergelijke kopieën naar werk van oude meesters. Interessant genoeg geeft dit blad een impressie van hoe de ets eruit zou kunnen hebben gezien als schilderij, maar met vele interpretatieslagen vanuit Klinkhamers eigen tijd: alles is zachter en meer geïdealiseerd dan bij Rembrandt zelf. Het werk dient dus als een belangrijke hommage aan de meester, gemaakt in de tijd dat Rembrandt als nationale, Nederlandse held werd gepromoot.

2. Anonieme leerling van Rembrandt, *Studie van een man met een rode muts*, ca. 1650-1660, olieverf op paneel, 23,7 x 17,8 cm

In 2016 verwierf Museum Het Rembrandthuis een kleine olieverfstudie die uit Rembrandts onderwijspraktijk stamt. Het toont een bebaarde man van middelbare leeftijd met een rode muts op. De man trekt een ernstig gezicht, alsof hij aan het smeken is. The Philadelphia Museum of Art bezit een studie van hetzelfde model in dezelfde kledij, maar vanuit een andere hoek gezien en met een iets andere uitdrukking. Uit het bestaan van deze werken blijkt dat Rembrandt een modelsessie moet hebben georganiseerd om zijn leerlingen uitdrukkingen van emoties te laten oefenen. Rembrandt was al vroeg in zijn carrière zelf zeer geïnteresseerd in het onderzoeken en weergeven van emoties, en hij moet deze uitdaging ook aan zijn leerlingen hebben opgelegd. De stijl van het schilderijtje vertoont een verband met Rembrandts werk uit de jaren 1650. Hopelijk kan in de toekomst worden vastgesteld welke leerling uit die jaren als maker kan worden aangewezen. De verwerving van het werk was mogelijk dankzij financiële ondersteuning van het Mondriaan Fonds en particuliere giften, waaronder de opbrengst van de tweede editie *Hemels Rembrandt*, uit 2015

3. Ten behoeve van de herinrichting van het leerlingenatelier is een aantal muziekinstrumenten aangevonden. De faillissementsinventaris van Rembrandt

uit 1656 maakt namelijk melding van de aanwezigheid in die ruimte van diverse snaar- en blaasinstrumenten, en om deze situatie te doen herleven kocht het Rembrandthuis van de heer Jan Bouterse drie replica's van blaasinstrumenten (travers- en blokfluiten) en een replica van een zevenkorige luit van de heer Willem Mook.

SCHENKINGEN

Naar aanleiding van de tentoonstelling *In de ban van Hercules Segers* heeft graficus Simon Koene, een van de hedendaagse kunstenaars die vertegenwoordigd was in de tentoonstelling, zijn voor de tentoonstelling geselecteerde prent aan het Rembrandthuis geschonken:

1. Simon Koene, *Delphi*, 1993, kleurenets op zink, gedrukt van drie platen, 282 x 210 mm

Naar aanleiding van *Rembrandts naakte waarheid* schonk Carla van de Puttelaar een van de foto's, die zij speciaal voor de gelegenheid van de tentoonstelling in opdracht van het Rembrandthuis maakte, aan het museum:

2. Carla van de Puttelaar, *The Rembrandt Series (nr. 7)* Archival pigment print, 61 x 42.5 cm

3. Voor de opstelling van muziekinstrumenten in het leerlingenatelier schonk mevrouw Annemies Tambour een replica van een viool, die door haar vader werd gemaakt naar voorbeeld van het instrument op het schilderij *De vrolijke vioolspeler* van Gerard van Honthorst uit 1623 (Rijksmuseum).

LANGDURIGE BRUIKLENNEN

1. Rembrandt, *Hoofd van Christus*, ca. 1648, olieverf op paneel, 25,5 x 20,1 cm, bruikleen particuliere collectie

In juli 2016 kreeg Museum Het Rembrandthuis een geschilderde studie voor het hoofd van Christus in langdurig bruikleen. Er zijn meerdere studies naar

hetzelfde model bewaard gebleven, die allemaal in de stijl van Rembrandt zijn geschilderd. Uit de boedelinventaris van Rembrandt in 1656 blijkt dat hij op dat moment meerdere studies van het hoofd van Christus in zijn huis had hangen, maar bij slechts twee wordt Rembrandt expliciet als maker genoemd. Dit is een betrouwbare bron, omdat het Rembrandt zelf moet zijn geweest die met de ambtenaar van het stadhuis door het huis liep om de boedel te identificeren. Op basis van stilistische en kwalitatieve kenmerken kunnen twee van de overgeleverde studies inderdaad als eigenhandig worden aangemerkt: de versie in de Gemäldegalerie te Berlijn, en het exemplaar in particulier bezit dat sinds de zomer van 2016 in het Rembrandthuis te zien is in de Sael, het vertrek waar ze volgens de boedelinventaris hingen. De studies moeten eind jaren 1640 zijn ontstaan. Vernieuwend aan Rembrandts modelkeuze was dat hij een Joods model gebruikte – waarschijnlijk een jonge man uit de buurt – om een meer historisch accuraat beeld van Jezus te kunnen geven. Aanleiding voor deze zoek-

tocht waren projecten van rond 1648 waarin Jezus een hoofdrol speelde: de ambitieuze ets *Christus predikend (de Honderdguldenprent)* en het schilderij *Christus en zijn discipelen* dat zich tegenwoordig in het Louvre in Parijs bevindt.

2. Ten behoeve van de opstelling in het leerlingenatelier van muziekinstrumenten werd een replica van een cister verkregen in langdurig bruikleen, van mevrouw Annemies Tambour.

BEHEER EN BEHOUD

In 2016 werden drie museumdemonstrateurs getraind tijdens een CHV-uitvoercursus bij Helicon BV. Zij traden daarmee toe tot het collectiehulpverleningsteam (CHV) van Museum Het Rembrandthuis. Er werd gedurende het jaar intern CHV geoefend in combinatie met het beveiligingsteam, en in de samenhang van het CHV-netwerk van Amsterdamse musea waar het Rembrandthuis onderdeel van uitmaakt werd in het Rembrandthuis een CHV-oefening gehouden met als thema 'bouwstof'.

Beeld Studie van een man door anonieme leerling van Rembrandt

Hoofd van Christus door Rembrandt

In 2016 had Museum Het Rembrandthuis gemiddeld 48 medewerkers in dienst (2015: 42). Het gemiddeld aantal fte's (fulltime equivalent) bedroeg in 2016 33 (2015: 27).

In 2016 lag de focus op het verder professionaliseren van de interne organisatie. Met het aantreden van de nieuwe directeur op 1 oktober is de interne organisatie onder de loep genomen. Insteek is meer duidelijkheid over taken en verantwoordelijkheden te creëren, integrale samenwerking tussen afdelingen te bevorderen, als team efficiënter en wendbaarder te kunnen functioneren, te bouwen aan een open en constructieve bedrijfscultuur en een betere beheersing van de interne werkprocessen. Door het aanstellen van een projectleider tentoonstellingen die in 2017 zal aantreden, zal het projectmatig werken verder geoptimaliseerd worden. Tevens wordt er per 1 januari 2017 een managementteam aangesteld en een nieuwe overlegstructuur in werking treden. Ook zal begin 2017 gestart worden met de werving van een hoofd collectie/hoofdconservator.

7. ORGANISATIE

In 2016 is er gestart met de ontwikkeling van de positie van vervangende Hoofdsuppoosten. Vanuit maatschappelijk verantwoord ondernemen en als een platform voor studenten van de MBO Beveiliging 2 opleidingen biedt het museum per dag 2 stageplaatsen aan voor de MBO studenten. Diverse suppoosten vervullen een rol als praktijkbegeleider. In 2016 hebben er trainingen plaatsgevonden op het gebied van profiling/awareness voor alle medewerkers van de afdeling Operationele Zaken. De winkel- en kassamedewerkers hebben in 2016 een themadag gevolgd waarin samenwerking, communicatie en klantvriendelijkheid centraal stond. Diverse stafleden hebben in het kader van deskundigheidsbevordering specifieke workshops, seminars en congressen bijgewoond.

Het in 2015 ingezette beleid om met vrijwilligers te werken is ook in 2016 een succes gebleken. Een groot deel doet dienst als gastheer/vrouw. De groep vrijwilligers groeit gestaag en was in 2016 26 man sterk. Vrijwilligers werken niet alleen in het huis, maar ook daarbuiten. Ze assisteren in verpleeg- en verzorgingshuizen bij het Outreachproject Rembrandt onder de arm. Zonder hun inzet en toewijding zou de aandacht die nodig is bij het ouderenproject niet toereikend zijn.

In 2016 is de overstap gemaakt naar een andere arbeidsservice: Van Altena & De Jongh. Zij zijn specialist in het creëren van een gezonde werkomgeving. De komende jaren willen we ons nog meer richten op het bieden van een veilige, prettige en productieve werkplek voor alle medewerkers van het museum.

BHV ORGANISATIE

Het museum beschikt over een eigen BHV organisatie. De deelnemers (EHBO-ers en BHV-ers) volgden in 2016 de herhalingstrainingen. Tevens is er in 2016 weer voorlichting gegeven aan het voltallige personeel en heeft er een ontruimingsoefening plaatsgevonden conform de wettelijke eisen.

DUURZAAMHEID

In 2016 is er wederom, in samenwerking met de Plantage, duurzame groene energie via Greenchoice afgenomen. Er loopt nog een project op het gebied van afvalscheiding bij de Plantage.

Er is in 2016 een start gemaakt met de verbouwing van de personeelsruimte en voor de audiotour een nieuwe balie en opbergwand gemaakt. De klimaatinstallatie werd in 2016 zowel voor de nieuwbouw als het oude huis verder onderzocht en onderhouden voor een optimale prestatie, rekening houdend met de eisen van de buikleengevers en de museale eisen voor de klimaatinstallatie. Ook zal de installatie een belangrijke rol spelen bij de verdere onderzoeken en plannen voor de verbouwing van het museum. In samenwerking met een architect is een ruimtelijke analyse en een visie ontwikkeld met betrekking tot de gewenste verbouwing van het museum. In 2017 wordt dit zogenaamde 'masterplan' verder uitgewerkt. De realisatie is voorzien voor medio 2020. Vanuit het Meerjarig Onderhouds Plan zijn er diverse werkzaamheden gepland die begin 2017 zullen worden uitgevoerd (m.n. schilderwerk).

FINANCIËN EN ORGANISATIE

Ondanks het iets lagere bezoekersaantal in 2016 ten opzichte van 2015, is, conform begroting, een mooi resultaat behaald uit de publieke inkomsten. Per bezoeker was de opbrengst iets hoger dan het jaar ervoor. Daarnaast zijn er meer externe bijdragen van fondsen, sponsors en andere begunstigers ontvangen voor tentoonstellingen en bijzondere educatieve projecten. Ook de vele events hebben tot een hogere omzet geleid.

De bedrijfslasten kwamen iets hoger uit dan oorspronkelijk begroot. Er is sterk ingezet op het verlagen van de personeelslasten. De externe inhuur is verminderd, op de overige personeelskosten is sterk gestuurd.

De meer integrale, projectmatige aanpak op het gebied van tentoonstellingen en vooraf goedgekeurde begrotingen heeft zijn vruchten afgeworpen, waardoor onder andere de binnen budget zijn gebleven. Deze werkwijze zal in 2017, met de komst van een projectleider tentoonstellingen, verder geprofessionaliseerd worden.

In 2016 is niet alleen overgestapt op een nieuw kassasysteem, maar tevens een overstap gemaakt naar een nieuw boekhoudsysteem. Dit nieuwe systeem voldoet aan ons wensen om een projectadministratie te integreren in ons boekhoudsysteem en om online te werken.

In het najaar van 2016 is een Quick Scan van de financieel administratieve organisatie uitgevoerd door een externe deskundige, samen met de controller. Dit heeft geresulteerd in een handzaam plan van aanpak met diverse aanbevelingen, die in 2017 gefaseerd worden uitgevoerd. In 2016 is tevens Londen en Van Holland aangetrokken als nieuwe accountant aangehouden.

Het boekjaar 2016 is afgesloten met een positief resultaat van € 264.161,-

VRIENDEN VAN MUSEUM HET REMBRANDTHUIS

In 2016 zijn met een grotendeels nieuw bestuur de eerste stappen gezet in de lange termijn strategie om het aantal Vrienden en de werving voor Het Rembrandthuis in de komende jaren sterk te verhogen. Dat gebeurt stap voor stap: eerst een duurzaam groter vriendennetwerk ontwikkelen, daarna meer steun verwerven om speciale projecten van het museum mogelijk te maken. De eerste stap was de introductie in het voorjaar van een nieuw hoger standaardlidmaatschap voor nieuwe vrienden (€ 75).

8. PARTNERS

Om deze nieuwe vrienden te werven worden voortaan speciale netwerkbijeenkomsten ontwikkeld met bijzondere sprekers, die verschillende aspecten van Rembrandt verbinden met het hier en nu. Deze bijeenkomsten, onder de naam 'Rembrandt Extra', gaan met name in op andere kanten van Rembrandt dan alleen zijn unieke kunstenaarschap: zijn ondernemerschap, zijn vermogende klantenkring, zijn kunsthandel en atelier, zijn vrienden en vijanden, zijn familie, de bijzondere tijd waarin hij leefde (Amsterdam op het hoogtepunt van de Gouden Eeuw), enzovoort.

Tevens is ervoor gekozen om het museum de komende jaren gericht te ondersteunen bij de ambitie voor de herinrichting en renovatie van Het Rembrandthuis. Het bestuur juicht de verbouwingsplannen van het museum toe. Daarbij gaat de interesse uit naar projecten in het kader

van de renovatie van het 'Oude Huis'. Om sneller grotere stappen te maken bij de fondsenwerving voor deze renovatie is het bestuur tevens gestart met verkennende gesprekken in eigen kring om ook zakelijke Vrienden, die een grotere bijdrage kunnen leveren, aan zich te binden.

VRIENDENACTIVITEITEN

De eerste Vrienden 'Rembrandt Extra' netwerkbijeenkomst vond plaats in september en had 'Rembrandt als ondernemer' als thema. Onder leiding van presentator Martijn de Greve spraken publicist en programmamaker Koos de Wilt en ondernemer en oprichter van Rockstart Oscar Kneppers over Rembrandts ondernemerschap en de raakvlakken met ondernemen in de 21e eeuw. De avond was drukbezocht en leverde veel enthousiaste reacties en nieuwe vrienden op; een aantal vrienden stapte over van het oude naar

het nieuwe lidmaatschap. Het is de bedoeling dat deze netwerkbijeenkomsten minimaal twee keer per jaar plaatsvinden in Het Rembrandthuis. Zij zijn alleen toegankelijk voor leden die de nieuwe standaardbijdrage van € 75 of meer betalen.

Foto: Kristen van Santen

Maar ook voor de Vrienden die minder geïnteresseerd zijn in de netwerkborrels en de oude standaardcontributie willen blijven betalen is er voldoende te doen in het Rembrandthuis. In 2016 ontvingen zij uitnodigingen voor speciale Vriendenreviews, waarbij zij de tentoonstelling onder leiding van een conservator van het Rembrandthuis vooraf kunnen bezoeken.

Ook ontvingen alle Vrienden uitnodigingen voor openingen en waren zij welkom bij de 'Rembrandthuis Café' bijeenkomsten. Verder werden de Vrienden uitgenodigd voor het traditionele Saskia-ontbijt op 8 maart van de Oude Kerk en bij de viering van Rembrandts Verjaardag op 15 juli in en rond het Rembrandthuis. De Rembrandthuis Kroniek, die in 2016 is uitgegeven, kon dankzij een bijdrage van de Vereniging voor een speciale lage prijs door Vrienden worden afgenomen.

BESTUUR EN LEDENWERVING

Tijdens de Algemene Leden Vergadering op 23 maart is het nieuwe bestuur door de aanwezige Vrienden bij acclamatie benoemd. Ook de presentatie van de nieuwe koers die het bestuur is ingeslagen werd zeer positief ontvangen. Toenmalig directeur Michael Huijser hield afsluitend een korte presentatie over de renovatieplannen. De Rembrandt-ets 'Oude man met baard, bontmuts en fluwelen mantel' (aangekocht met de Vriendenbijdrage 2015) werd feestelijk overhandigd en er was een rondleiding voor de aanwezigen door de lopende tentoonstelling 'Rembrandts Naakte Waarheid'.

In 2016 vond een aantal bestuurswisselingen plaats. Penningmeester Jan Achten draagt op termijn zijn werkzaamheden over aan Alex Westerman. In december trad bestuurslid Annette Mullink af. Wanda Lieuwen volgt haar op. De nieuwe bestuursleden worden in de Algemene Leden Vergadering 2017 benoemd.

In het najaar heeft het bestuur constructieve gesprekken gevoerd met leden van de Raad van Toezicht en met de nieuwe directeur, Lidewij de Koekoek. Afgesproken is om elkaar over en weer te blijven informeren over wervingsactiviteiten en deze zoveel mogelijk af te stemmen.

Het natuurlijk verloop in het ledenaantal kon door de nieuwe ledenwerving strategie goed worden opgevangen. Per 1 januari 2017 telt de Vereniging 277 Vrienden, waarvan 25 nieuwe vrienden zijn geworven op het eerste Rembrandt Extra evenement. Daarnaast onderzoekt het bestuur de mogelijkheid om, in samenwerking met het museum, bedrijfsvrienden uit eigen kring aan te trekken en voor deze groep exclusieve arrangementen te ontwikkelen. In december zijn hiertoe de eerste verkennende gesprekken gevoerd.

Het bestuur kwam in 2016 zes maal bijeen, onderwerpen waren onder meer de begroting, jaarrekening en jaarverslag; ledenwerving en fondsenwerving; de organisatie van het evenement.

VRIENDENBIJDRAGE EN FINANCIËN

Mede door de wisseling van de wacht op directieniveau waren concrete renovatieprojecten van het Rembrandthuis in 2016 nog niet mogelijk. Daarom heeft het bestuur besloten om de jaarlijkse Vriendenbijdrage aan te houden tot 2017 wanneer concrete projecten voorhanden zijn.

Door de inkomsten uit de aanwas van nieuwe leden en de extra bijdragen van bestaande leden en beperkte kosten was 2016 wederom een financieel

Foto: Kristen van Santen

Foto: Kristen van Santen

gunstig jaar. Daarnaast kan de Vereniging zich verheugen op een aantal periodieke donaties en individuele schenkingen. Verder kon het eerste Rembrandt Extra evenement grotendeels gesponsord (tegen kostprijs) worden georganiseerd. Dit is overigens iets waar het bestuur steeds op inzet.

MUSEALE EN AMSTERDAMSE PARTNERS

In 2016 werd veelvuldig samen gewerkt met belangrijke (Amsterdamse) partners. In nauwe samenwerking met het Rijksmuseum kwam de tentoonstelling *In de ban van Hercules Segers. Rembrandt en de Modernen* tot stand. Museum De Lakenhal, Leiden Marketing en Cultuurfonds Leiden waren trouwe partners als mede-initiatiefnemers van het *RembrandtLAB*. Met het Amsterdam Museum werd intensief gewerkt aan de grote tentoonstelling over Rembrandts beroemdste leerlingen, Ferdinand Bol en Govert Flinck. Deze dub-

beltentoonstelling zal najaar 2017 gelijktijdig in beide musea te zien zijn. Ook de samenwerking in de fondsenwerving, sponsoring en marketing ter voorbereiding op deze tentoonstelling zeer succesvol.

Ook werden voorbereidingen getroffen voor het Rembrandtjaar 2019 en werd er met het Getty Museum in Los Angeles gewerkt aan een tentoonstelling over Joris Hoefnagel, die najaar 2019 in Amsterdam te zien zal zijn.

Het Rembrandthuis maakt deel uit van het netwerk Plantage Amsterdam, waarin culturele instellingen uit de Plantagebuurt zich verenigd hebben en samenwerken op het gebied van marketing, pr, duurzaamheid, personeel en organisatie en verbetering van de buurt.

Het Amstel Hotel is een trouwe partner met de Rembrandt Suite en het in contact brengen met potentiële samenwerkingspartners. Dankzij hen kon het

Rembrandthuis in 2016 vele in Nederland gevestigde ambassadeurs ontvangen.

Voor de tweede keer werd samen gewerkt met Amsterdam Dance Event, hetgeen resulteerde in een spannende installatie van kunstenaar Heleen Blanken.

FONDSEN, SPONSORS EN DONATEURS

Vele (vermogens)fondsen en donateurs hebben een belangrijke bijdrage geleverd aan het succes van 2016. De tentoonstellingen en publicaties kwamen tot stand dankzij hun financiële bijdragen, evenals het ouderenproject *Rembrandt onder de arm* en de herinrichting van het leerlingenteliet. De contacten met nieuwe fondsen en relaties, waarvoor in 2015 de basis is gelegd heeft in 2016 geresulteerd in financiële bijdragen en warme banden die op de termijn naar verwachting meer vruchten zullen afwerpen.

Het Rembrandthuis is hen zeer erkentelijk voor de onontbeerlijke steun: Anslo's Hofje, Cultuurfonds Leiden, De Eendracht, Fonds 21, Fonds voor Cultuurparticipatie, Fonds Sluyterman van Loo, Gagolian Gallery, De Gijselaar-Hintzenfonds, Kikkoman Foods, Google, Lang leve kunst, Hendrik Muller Vaderlandsch Fonds, M.A.O.C. Gravin van Bylandt Stichting, K.F. Hein Fonds, Stichting Humavi, P.W. Janssen's Friesche Stichting, Mondriaan Fonds, Prins Bernhard Cultuurfonds, RCOAK (Roomsche Katholiek Oude Armen Kantoor), Rembrandt Tower Boardroom, Stimuleringsfonds Creatieve Industrie, Stichting Dorodarte, Stichting Vrienden van het Rembrandthuis, Stichting Zabawas, Dr. M.J. Van Toorn & L. Scholten Stichting, Turing Foundation, VSB Fonds en begunstigers die anoniem willen blijven.

Daarnaast ontving het Rembrandthuis in 2016 legaten en bijdragen van particuliere donateurs.

Etspers in de lobby van het Amstel Hotel.

PERSONEEL EN ORGANISATIE

In 2016 had Museum Het Rembrandthuis gemiddeld 48 medewerkers in dienst (2015: 42). Het gemiddeld aantal fte's (fulltime equivalent) bedroeg in 2016 33 (2015: 27).

9. FINANCIËN

In 2016 lag de focus op het verder professionaliseren van de interne organisatie. Met het aantreden van de nieuwe directeur op 1 oktober is de interne organisatie onder de loep genomen. Insteek is meer duidelijkheid over taken en verantwoordelijkheden te creëren, integrale samenwerking tussen afdelingen te bevorderen, als team efficiënter en wendbaarder te kunnen functioneren, te bouwen aan een open en constructieve bedrijfscultuur en een betere beheersing van de interne werkprocessen. Door het aanstellen van een projectleider tentoonstellingen die in 2017 zal aantreden, zal het projectmatig werken verder geoptimaliseerd worden. Tevens wordt er per 1 januari 2017 een managementteam aangesteld en een nieuwe overlegstructuur in werking treden. Ook zal begin 2017 gestart worden met de werving van een hoofd collectie/ hoofdconservator.

In 2016 is er gestart met de ontwikkeling van de positie van vervangende hoofdsuppoosten. Vanuit maatschappelijk verantwoord ondernemen en als een platform voor studenten van de MBO Beveiliging 2 opleidingen biedt het museum per dag 2 stageplaatsen aan voor de MBO studenten. Diverse suppoosten vervullen een rol als Praktijkbegeleider. In 2016 hebben er trainingen plaatsgevonden op het gebied van Profiling/awareness voor alle medewerkers van de afdeling Operationele Zaken. De winkel- en kassamedewerkers hebben in 2016 een themadag gevolgd waarin samenwerking, communicatie en klantvriendelijkheid centraal stond. Diverse stafleden hebben in het kader van deskundigheidsbevordering specifieke workshops, seminars en congressen bijgewoond. Het in 2015 ingezette beleid om met vrijwilligers te werken is ook in 2016 een succes gebleken. Een groot deel doet dienst als gastheer/vrouw. De groep vrijwilligers groeit gestaag en was in 2016 26 man sterk. Vrijwilligers werken niet alleen in het huis, maar ook daarbuiten. Ze assisteren in verpleeg- en verzorgingshuizen bij het Outreachproject

Rembrandt onder de arm. Zonder hun inzet en toewijding zou de aandacht die nodig is bij het ouderenproject niet toereikend zijn.

In 2016 hebben we de overstap gemaakt naar een andere arbodienst. Zij zijn specialist in het creëren van een gezonde werkomgeving. De komende jaren willen we ons nog meer richten op het bieden van een veilige, prettige en productieve werkplek voor alle medewerkers van het museum.

FINANCIËN EN ORGANISATIE

Ondanks het iets lagere bezoekersaantal in 2016 ten opzichte van 2015, hebben we, conform begroting, een mooi resultaat behaald uit de publieke inkomsten. Dit heeft te maken met een iets hogere opbrengst per bezoeker. Tevens hebben we meer sponsorbijdragen in de vorm van tentoonstellingssubsidies mogen ontvangen dan waar het museum rekening mee hield. Tot slot hebben we meer omzet kunnen genereren in de vorm van events.

Helaas bleek wel dat op het gebied van bedrijfslasten niet voldoende realistisch was begroot. Dit uitte zich met name in de personele lasten. Hoewel het, conform de doelstelling uit 2015, zeker is gelukt om minder gebruik te maken van externe inhuur en scherp te letten op de overige personeelskosten, bleken de lonen en salarissen te optimistisch begroot. Museum Het Rembrandthuis heeft medewerkers extra moeten inzetten om onderbezetting door verzuim op te vangen.

Ondanks dit heeft de geïntroduceerde vorm van een integrale, projectmatige aanpak op het gebied van tentoonstellingen en vooraf goedgekeurde begrotingen zijn vruchten afgeworpen. Dit heeft geresulteerd in niet-overschreden begrotingen op het gebied van tentoonstellingen en projecten. Deze werkwijze zal in 2017, met de komst van een projectleider tentoonstellingen, verder

geprofessionaliseerd worden. Uiteraard wordt deze werkwijze ook vertaald naar de begroting voor 2017. Deze is, gezien de ervaringen over 2016, bijgesteld naar een realistischer scenario.

In 2016 is er, behalve een nieuw kassasysteem, tevens een overstap gemaakt naar een nieuw boekhoudsysteem. Dit nieuwe systeem voldoet aan ons wensen om een projectadministratie te integreren in ons boekhoudsysteem en om online te werken.

In het najaar van 2016 is er door een externe deskundige samen met de controller een Quick Scan uitgevoerd van de financieel administratieve organisatie. Dit heeft geresulteerd in een handzaam plan van aanpak met diverse aanbevelingen, die in 2017 gefaseerd worden uitgevoerd. In 2016 hebben we tevens afscheid genomen van accountantskantoor EY. We hebben onze controleopdracht aangeboden aan Londen en Van Holland, een iets kleiner kantoor en beter passend bij de behoeftes van Museum Het Rembrandthuis. We vertrouwen op een vruchtbare samenwerking.

Het boekjaar 2016 hebben we mogen afsluiten met een mooi positief resultaat van € 264.161,- Een aanzienlijke stijging ten opzichte van het resultaat over 2015 (€ 81.939,-)

VERKORT FINANCIËEL VERSLAG EN VERKORTE BALANS

EXPLOITATIEREKENING 2016		
	2016	2015
BATEN		
<i>Directe opbrengsten</i>		
Publieksinkomsten	€ 2.202.569	€ 2.200.879
Overige inkomsten	€ 834.876	€ 993.729
Indirecte opbrengsten	€ 43.958	€ 33.874
TOTALE OPBRENGSTEN	€ 3.081.403	€ 3.228.482
<i>Bijdragen</i>		
Subsidie Gemeente Amsterdam	€ 924.000	€ 924.000
TOTALE BIJDRAGEN	€ 924.000	€ 924.000
TOTALE BATEN	€ 4.005.403	€ 4.152.482
LASTEN		
Beheerlasten personeel	€ 1.573.655	€ 1.475.295
Beheerlasten materieel	€ 1.053.085	€ 1.207.914
TOTALE BEHEERLASTEN	€ 2.626.740	€ 2.683.209
Activiteitenlasten personeel	€ 392.954	€ 490.431
Activiteitenlasten materieel	€ 719.302	€ 899.359
TOTALE ACTIVITEITENLASTEN	€ 1.112.256	€ 1.389.790
TOTALE LASTEN	€ 3.738.996	€ 4.072.999
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	€ 266.407	€ 79.483
Saldo rentebaten / lasten	€ -2.246	€ 2.456
EXPLOITATIERESULTAAT	€ 264.161	€ 81.939

VERKORTE BALANS

ACTIVA	12/31/2016	12/31/2015	PASSIVA	12/31/2016	12/31/2015
<i>Materiële vaste activa</i>	€ 293,509	€ 317,711	<i>Eigen Vermogen</i>	€ 855,999	€ 591,838
<i>Vorraden</i>	€ 166,191	€ 134,808	<i>Voorzieningen</i>	€ 427,541	€ 361,433
<i>Vorderingen</i>	€ 452,767	€ 480,165	<i>Schulden</i>	€ 315,980	€ 385,261
<i>Liquide middelen</i>	€ 687,053	€ 405,848			
	€ 1,599,520	€ 1,338,532		€ 1,599,520	€ 1,338,532

10. VOORUITBLIK 2017

2017 is het eerste jaar waarin de koers van het Kunstenplan 2017-2020 zichtbaar zal worden. Voorop staat een sterkere positionering van het museum onder de doelgroep Nederlanders en Amsterdammers. Dit met een aantrekkelijk programma van tentoonstellingen: over de hedendaagse kunstenaar Glenn Brown, over de beroemde ets die Rembrandt maakte van zijn vriend Jan Six en over Rembrandts meesterleerlingen Govert Flinck en Ferdinand Bol (een co-productie met het Amsterdam Museum).

Ook worden er weer volop lezingen en events georganiseerd en wordt een vernieuwd onderwijsprogramma geïntroduceerd. Op het gebied van collectie zal worden gewerkt aan registratie en digitalisering en het versterken van de collectie met aanwinsten en langdurige bruiklenen. Ook wordt onderzocht hoe de onderzoeksfunctie van het museum – in samenwerking met andere musea en kennisinstututen – verder gestalte kan krijgen.

2017 staat ook in het teken van het verder bouwen aan Museum Het Rembrandthuis. Niet alleen zal geïnvesteerd worden in de organisatie en de werkprocessen, maar ook in het gebouwencomplex. Naast enkele quick wins die in 2017 en 2018 worden gerealiseerd om de publieksfaciliteiten te verbeteren, zal worden gewerkt aan het masterplan dat voorziet in een omvangrijke opknapbeurt en herprogrammering van de ruimtes van het museum. Afhankelijk van externe financiering en vergunningen is het de wens in 2020 met de uitvoering van het masterplan te beginnen.

Tot slot: het versterken van de banden met onze vele stakeholders en begunstigers staat aan de basis van al ons werk. Zonder hen is er geen Rembrandthuis!

BIJLAGEN

NEVENFUNCTIES RAAD VAN TOEZICHT

Maarten Feilzer

- Beheer Brouwershoff BV
Algemeen directeur
- Maarten Feilzer heeft de volgende nevenfuncties:
- Foundation Continuity ProQR Therapeutics
Lid van het Bestuur

Esther Kwaks

- Culture games
Eigenaar
- Esther Kwaks heeft de volgende nevenfuncties:
- Frans Hals Museum | De Hallen
Lid van de Raad van Advies
 - Theater- en Congrescentrum Orpheus NV
Lid van de Raad van Commissarissen
 - RTV Noord Holland
Lid van de Raad van Toezicht
 - De Nieuwe Cultuurstichting (We Are Public)
Lid van de Raad van Toezicht
 - Publieke Omroep Amsterdam.
Lid van de Raad van Toezicht

Jan van Adrichem

- is kunsthistoricus
- Vereniging Rembrandt
Adviseur
 - Tijdschrift De Witte Raaf.
Lid van de Adviesraad

Dorine Manson

- VluchtelingenWerk Nederland.
Algemeen directeur
- Dorine Manson heeft de volgende nevenfuncties:
- JINC (talentontwikkeling bij kinderen uit achterstandswijken
Bestuurslid
 - Stadsherstel Amsterdam.
Commissaris

- College voor de Rechten van de Mens.
Lid van de Raad van Advies

Isaac Kalisvaart

- Isaac Kalisvaart heeft de volgende nevenfuncties:
- School of Architecture Yale University
Lid van de Adviescommissie
 - Museum Beelden aan zee
Lid van de Raad van Bestuur
 - Zuiderkerkprijs 2016
Voorzitter van de jury
 - Neinver
Voorzitter van de Adviescommissie

MEDEWERKERS 2016

Raad van Toezicht

- Maarten Feilzer, voorzitter
Isaac Kalisvaart
Dorine Manson
Esther Kwaks
Jan van Adrichem

Directeur/bestuurder

- Michael Huijser tot 1 juli 2016
Lidewij de Koekkoek per 1 oktober 2016

Marketing, Sales & Events

- Martijn Bosch, marketing manager
Daniella Bruinsma, merchandise & retail
Nathalie Macieszka, freelance online marketing

Development & Communicatie

- Anita Soer

Afdeling Collectie

- Vacature, hoofd collectie/hoofd conservator
David de Witt, senior conservator
Leonore van Sloten, conservator
Frederike Burghout, registrar tot 1 mei 2016
Lisette Sulenta, registrar per 1 augustus 2016

Jaap van der Veen, conservator onderzoek tot 1 juli 2016

Afdeling Educatie & Publieksbegeleiding

- Pieter de Dreu, hoofd
Aernout Hagen, medewerker educatie
Wim Schot, medewerker educatie
Stephanie Archangel, projectmedewerker Outreach tot 1 november 2016
Maud van der Meer, projectmedewerker Outreach per 1 november 2016

Demonstrateurs en museumdocenten

- Eric Armitage
Fons van Laar
Celeste Hafkenscheid
Veronica Nahmias
Annet Bult
Yvonne Strang
Donnée Festen
Eveline Mooibroek, freelance museumdocent
Marlieke Schoen, freelance museumdocent
Sandra den Ouden, freelance museumdocent
Stan Klamer, freelance museumdocent
Evelyn Cnossen, freelance museumdocent
Anita Liemburg, freelance museumdocent
Elke Kuiper, freelance museumdocent
Iris Frerichs, freelance museumdocent
Sara Backer, freelance museumdocent
Mieke Marx, freelance museumdocent
Ina Brekelmans, freelance museumdocent
Peter Pelkmans, freelance museumdocent
Marieke de Wit, freelance museumdocent
Nina Rave, freelance museumdocent

Afdeling Financiën en organisatie

- Silvia Pfeiffer, hoofd en controller
Renske Bijland, boekhoudkundig medewerker
Elisabeth de Jongh, secretariaatsmedewerker
Fleur Vos, secretariaatsmedewerker
Ellen Wybenga, directiesecretaresse
Berrie Legel, medewerker financiële administratie

Afdeling Operationele zaken

- Gérard Elshoff, hoofd
Lilian Ramcharan, hoofdsuppoost
Arthur van den Ende, hoofdsuppoost
Herman van der Klauw, hoofdsuppoost
Karel van Egten, facilitaire dienst

Suppoosten

- Kees Barens
Nico van Bruinessen
Emmah Gateru
Jan Meijer
Peter Roossingh
Govert Terlouw
Tomas Rios Thellaeché
Lydia Wilson
Jeroen Wijnands
Birkan Tuzkapan
Jan Romswinkel
Bert Meijerink
Ben Zwanink
Chelsea Boering
Patricia Heshof
Encarni Ibanez Botella
Jasmijn Bayat

Kassa- en winkelmedewerkers

- Pine van den Berg
Conny Vuur-Geijssen
Maurice Knegtel
Henk van der Putten
Marc Souren
Lijsbeth Teding van Berkhout
Jan Thijssens
Fleur Vos

Vrijwilligers

- Natalie Akasi
Alexandra Bemelmans
Katchik Berg Mazlounian
Monica Bolognesi

Elisa Buys
Adriana Casili
Mieke Eckenhausen
Diana Garcia
Yacintha Habicht
Charlotte Hercules
Tülay Kazanci
Simcha Knip
Nanette Kornman
Viola Lam
Robert Lundin
Claudia Marcu
Kate de Nieuwe
Teresa Pinto
Paula van der Pol
Jordi Prats Verdú
Jeroen Saenen
Carlos Santos Filho
Emma Schaap
Lisette Spronck
Antoinette Tanja
Maureen Tauwenaar
Anita Veldhuijzen
Astrid Waltmans

COLOFON

Vormgeving Loudmouth
Fotografie Kees Hageman, Jelmer de Haas,
Arthur van Megen

© 2016, Museum Het Rembrandthuis